

לישועתך קויתי

על שולחנו של הגאון המקובל
איש האלקים הרב שמשון חיים בן הרב נחמן מיכאל נחמני זי"ע
מחבר הספרים הקדושים זרע שמשון ותולדות שמשון

פרשת עקב תשפ"ב | גליון מס' 357

נמצא, כי הפסוק מדבר על שתי סוגי המצוות. על אלו הקלות וגם על המשפטים השכליים, החמורים. ובא ללמדנו לימוד כפול. ראשית, להקיש את המצוות הקלות לחמורות, להיזהר בהן בזריזות יתירה, כשם שאנו נזהרים בקיום המשפטים השכליים, החמורים. שנית, להורות לנו, כי גם את המצוות השכליות, יש לעשות לשם שמים, מחמת שכן ציווה ה'. לא בשל הבנתנו.

מעתה נבין, איך הובטח לנו בפרשתנו, שכר בעולם הזה. כי מי שמקיים גם את המצוות השכליות לשם שמים, ראוי הוא לקבל שכר גם בעולם הזה, מבלי לגרוע מאומה, משכרו לעתיד לבוא. טעם הדבר, כי 'מבידה שאדם מודד בה מודדין לו' (מגילה יב.). וכשם שהוא שמר את המשפטים הראויים לקיום העולם, לשם מצווה דווקא, כנגד זה יזכה לקבל גמולו. להרבות טובה לקיום עולם, וגם חלקו בטובה זו יתרבה. ובאמת, לכשנדייק בפסוקים נגלה, כי כל ההבטחות המוזכרות בפרשתנו, הינן כאלו הנצרכות לקיום העולם.

ברוך תהיה מכל העמים לא יהיה בך עקר ועקרה
ובבהמתך. (דברים ז יז)

יתכן לפרש באופן מחדש, את תחילת הפסוק 'ברוך תהיה מכל העמים'. ולפי זה, יהיה סיום הפסוק, 'לא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך', המשך וקשור בתחילתו.

כי הגה אמרו במדרש (בראשית רבה ס יג), למה היתה רבקה אמנו עקרה, כדי שלא יהיו אומרים, נתקיימה ברכתם של אחיה ואמה, שברכו אותה אחותנו את היי לאלפי רבבה. על כגון דא, אומרת לנו כאן התורה, אף אם תהיה מבורך מפייהם של כל העמים, בשל מעשיך הטובים והנאצלים. מכל מקום, אל לך לחשוש, שמא תזיק לך ברכתם חלילה. אלא אף אם יברוך, 'לא יהיה עקר ועקרה בך ובבהמתך'.

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם ושמר ה' אלוך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך. ואהבך וברכך והרבך וברך פרי בטנך ופרי אדמתך דגנך ותירושך ויצהרך שגר אלפיך ועשתרות צאנך. (דברים ז יב - יג)

בסיומה של הפרשה הקודמת, פרשת ואתחנן, למדנו, 'ושמרת את המצוה ואת החוקים ואת המשפטים אשר אנכי מצוך היום לעשותם'. ופירש רש"י, 'היום לעשותם ולמחר לעולם הבא לקבל שכרם'. וכן אמרו חכמים (קידושין לט:), 'שכר מצווה בהאי עלמא ליכא' (- בעולם הזה לא מקבלים שכר על המצוות). בשאלת איפה השאלה, איך הובטחנו בפרשתנו שלל הבטחות, אשר הצד השווה שבכולן, כי הן שכר בעולם הזה.

שמה תרצה לומר, כי הפסוק מדבר על מצוות חמורות, אשר רק עליהן מקבלים שכר בעולם הזה, כדוגמת אלו 'שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא', (פאה פ"א מ"א). לא יתכן לתרץ כך. שכן, כבר פירש רש"י, 'והיה עקב תשמעון - אם המצוות קלות שאדם דש בעקביו תשמעון'.

ויש ליישב, כי הגה ידוע, ש'משפטים' המה המצוות ההכרחיות והחמורות, אשר גם לולא היו נכתבים בתורה, היו ראויים לקיימם מחמת הבנת השכל, (ראה רש"י ויקרא יח ד). כי מבלעדיהן, אין העולם יכול להתנהל ולהתקיים כראוי. עוד נודע, כי תיבת את, תתפרש לפעמים כמו עם, (ראה רש"י בראשית ד א).

לפי זה נוכל לפרש כך: 'והיה עקב תשמעון', את המצוות שאדם דש בעקביו. 'את המשפטים' - יחד עם המשפטים השכליים, החמורים. ובנוסף, גם משפטים אלו, 'ושמרתם ועשיתם אותם', לשם מצוותם. לא מחמת הכרת השכל בנחיצותם, אלא לשם שמים. או, 'ושמר ה' אלוך לך את הברית ואת החסד'.

ואף שאצל רבקה אמנו, הזיקה ברכתם של אחיה ואמה, החילוק הוא פשוט. כי הדבר תלוי, בשרוש ברכתו של הנכרי, מהיכן הוא נובע. ברכתם של קרובי רבקה, נבעה מאהבתם אותה ומרצונם, לראותה מצליחה בכל דרכיה. ברכה שכזו, לא תועיל אלא להיפך. כדי שלא יאמרו, שבזכות ברכתם אכן הצליחה.

אולם שונה הדבר, באם ברכתו של הנכרי את היהודי, באה מחמת שרואה בו מעשים טובים. באופן כזה, אדרבה. יקיים הקדוש ברוך הוא את ברכתו, כדי שלא יתרעם הנכרי על מידותיו יתברך, ונמצא שם שמים מתחלל. וכעין זה, מצינו בתפילתו של שלמה המלך (מלכים א ח מג), שביקש 'ועשית ככל אשר יקרא אליך הנכרי'. זאת, בשביל שלא יתרעם איש, על מידות ה', (עיינן רש"י שם).

(זרע שמשון פרשת עקב, סוף מאמר א)

ויענך וירעיבך ויאכילך את המן. (דברים ח ג)

מכאן רמז להדלקת נר בשבת. (מלקט אכזכי, מונח 'בעין יעקב' יומא על:)

התמיהה בדברי המדרש, מדברת בעד עצמה. כי מה עניין הדלקת הנר בשבת, לעינוי והרעבון של המן.

אלא יבוארו הדברים, בהקדם דברי המדרש (קהלת

רבה ד יא), 'רבי חנניה ורבי יונתן, שאלון למנתם טלמיא... מהו דין ויענך וירעיבך. וכי מאכל רעבון, נתן להם הקדוש ברוך הוא לישראל. מה עשה, הביא לפניו שני קישואין, אחת שלמה ואחת שבורה. אמר, הדא שלימתא בכמה היא. אמר ליה, בתרין מנה. והדא תבירא בכמה. אמר ליה, בחד מנה. אמר לון, לית טופה דהדא, דהיא מתעביד בהדא. (-האם אין סופה של השלימה, להיאכל כמו השבורה. מדוע אם כן, ישנו הבדל במחירן). אמר להם, לא דומה. כשם שהוא מתנהג מן הטעם, כך הוא נהנה מן הראיה'.

הרי לנו, שראיית המאכל בשלימותו ביופיו, הינה חלק מהנאת הסעודה. לכן, המן, הגם שהיה משתנה לכל הטעמים, עדיין היתה חסרה בו הנאת הראיה. וזהו העינוי שהיה במן.

והנה בשבת הלא הצטווינו (ישעיה נח יג), 'וקראת לשבת עונג'. נאסר עלינו להתענות בשבת. אדרבה, מצווה עלינו לעשות סעודות ולהתענג לכבודה, בלילה וביום. לכן, מצווה להדליק נר בשבת, בכדי שנראה את מאכלי השבת ויהיה העונג וההנאה מן הסעודה, שלמים בלי שום פגם.

זה מה שרומז המדרש, כי ממה שכינתה התורה את המן כעינוי, אנו למדים, שלעת סעודת שבת, עלינו להימנע מעינוי כזה. רק חובתנו להדליק את הנר, כדי שנוכל להתענג בשלמות.

(זרע שמשון פרשת עקב, מאמר ד)

בשורה משמחה

בימים אלו אנו נערכים אי"ה להתארגן לקראת הסיום הקבוצתי, שכל אחד לוקח על עצמו ללמוד פרשה מהספר הקדוש זרע שמשון, ומסיים לכבוד יום ההילולא דהזרע שמשון זי"ע, ביום ו' אלול.

המשתתפים יוזכרו אי"ה לטובה בסיום, ואצל אדמו"ר רבי רפאל אבוחצירא שליט"א. התקשרו עכשיו, ותעשו נחת רוח לצדיק זי"ע, והוא ישפיע עליכם כל טוב. 0527697791

טוב שמוע

ביום שלישי שנכפל בו כי טוב, פרשת מטות תשפ"ב

נכנסנו עם הספרים האחרונים שיצאו לכ"ק אדמו"ר המלו"ב רבי רפאל אבוחצירא שליט"א ואמר בהתרגשות: יישר כח. ברוכים תהיו. חזקו ואמצו.

פתח את הספר והסתכל, והביע בהתפעלות: יפה מאוד, כך צריך להיות, בדיוק ככה תעשו.

היה צדיק וקדוש עליון בעל יסורים, דבריו העמוקים מקיפים כל מכמני התורה, נקבר ברייגו' עם כל הכתבי יד שלו, אך לא יודעים איפה הוא קבור, משום שחפרו את הכל. לשונו מטהרת. כל העוזרים והתורמים והמסייעים יתברכו בכל הברכות בשפע עליון בסיעתא דשמיא.

להארות משוב וכן לקבלת העלון במייל lk0772027554@gmail.com